

In de afgelopen jaren zijn per jaar 6.000 à 7.000 sterfgevallen als gevolg van een overdosis officieel geregistreerd in de **EU**, vooral gerelateerd aan heroïnegebruik. In veel EU-landen heeft het aantal drugsdoden een recordhoogte bereikt in het begin van de jaren 90. Sindsdien wordt een afname geconstateerd in een groot aantal lidstaten.

Ondanks hun grote impact zijn problematische druggebruikers relatief klein in aantal vergeleken met de voor het merendeel recreatieve gebruikers van cannabis en ecstasy. Algemeen gezien lijkt de prevalentie van problematisch druggebruik het laagst in **Duitsland, Oostenrijk, Finland** en **Zweden** (ongeveer 3 mensen per 1.000 inwoners tussen 15 en 54 jaar). Het hoogste zijn de cijfers voor **Italië** en **Luxemburg** (ongeveer 8 mensen per 1.000 inwoners) en het **Verenigd Koninkrijk** (bijna 7 per 1.000 inwoners).

Cohortstudies geven aan dat injecterende opiaatgebruikers een 20- tot 30-maal hoger risico lopen op overlijden door een verscheidenheid aan oorzaken (overdosis, AIDS, ongevallen, enz.) dan niet-gebruikers van dezelfde leeftijd.

Infectieziekten zoals HIV, en met name hepatitis B en C, komen zorgwekkend vaak voor onder injecterende druggebruikers, maar de prevalentie van HIV varieert van 1% in het **Verenigd Koninkrijk** tot 32% in **Spanje**. Het **EWDD** stelt: *'De HIV-epidemie is nu een stabiele (endemische) fase ingegaan in de meeste West-Europese landen'*, wat betekent dat het aantal nieuwe infecties in evenwicht wordt gehouden door het aantal sterfgevallen.

De incidentiecijfers voor AIDS nemen over het algemeen nog steeds af – waarschijnlijk als gevolg van een toenemend gebruik van nieuwe combinatietherapieën door injecterende druggebruikers, die ervoor zorgen dat de AIDS diagnose wordt uitgesteld. In sommige landen, zoals **Portugal**, neemt het aantal AIDS gevallen echter niet af. Dit zou kunnen duiden op onvoldoende beschikbaarheid van behandeling voor seropositieven.

Na het bereiken van een recordhoogte in 1991 fluctueren de hoeveelheden in beslag genomen heroïne tussen vijf à zes ton per jaar. Sinds 1995 heeft het **Verenigd Koninkrijk** de grootste hoeveelheden in beslag genomen, goed voor bijna de helft van de totale hoeveelheid in de **EU** in 1997. De straatwaarde is stabiel in de meeste landen en de zuiverheid varieert van 10 tot 50%.

Cocaïne: door 1 à 3% van alle volwassenen wel eens geprobeerd

1 à 3% van alle volwassenen in de EU heeft wel eens cocaïne geprobeerd naast 1 à 5% van de jongvolwassenen. In **Spanje** en **Frankrijk** zijn de percentages voor cocaïne hoger dan voor amfetaminen, terwijl in de andere landen amfetaminegebruik meer voorkomt dan cocaïnegebruik. Cocaïne is ook door 1 à 3% van de schoolgaande jeugd uitprobeerde. In de meeste landen wordt cocaïne evenwel door minder dan 10% van degenen die beginnen aan een medische behandeling gemeld als de belangrijkste drug, hoewel dit cijfer in **Luxemburg** oploopt tot 15% en in **Nederland** tot 18%. Heroïnegebruikers gebruiken cocaïne vaak als tweede drug. Acute sterfgevallen als gevolg van louter cocaïnegebruik zijn ongebruikelijk.

De hoeveelheid in beslag genomen cocaïne bereikte een recordhoogte in 1997 met 38 ton, waarbij de grootste cocaïnevangst werd gedaan in **Spanje**. De beschikbare gegevens in 1998 lijken erop te wijzen dat de *hoeveelheid* in de EU in beslag genomen cocaïne is afgenomen, met name in **Spanje**. De periode tot 1997 liet een gestage stijging van het *aantal* inbeslagnames zien. De gemiddelde hoeveelheid cocaïne per inbeslagname in de EU is veel groter dan voor heroïne, en is toegenomen van ongeveer 250 gram in 1985 tot meer dan 1 kg in 1997. De straatwaarde van cocaïne is relatief stabiel in de meeste landen – na scherpe prijsdalingen in recente jaren – en de 'zuiverheid bij verkoop' varieert van 50 tot 70%, hoewel Griekenland een 5 tot 10 % zuiverheid op gebruikersniveau meldt.

Wijdverbreid cannabisgebruik

Het nieuwe *Jaarverslag* meldt dat het percentage volwassenen die ooit in hun leven cannabis hebben gebruikt varieert van 10% in **Finland** tot 20 à 30% in **Denemarken, Spanje** en het **Verenigd Koninkrijk**. Voor jongvolwassenen zijn deze percentages hoger: 16 à 17% in **Finland** en **Zweden** en 35 à 40% in **Denemarken, Spanje** en het **Verenigd Koninkrijk**.

Recent cannabisgebruik (in de laatste 12 maanden) is veel minder frequent en varieert van 1% in **Zweden** tot 8% in het **Verenigd Koninkrijk**.

Cannabisgebruik is in de meeste **EU**-landen in de jaren 90 toegenomen. Het lijkt zich de afgelopen jaren enigszins te hebben gestabiliseerd in landen met een middelmatige tot hoge prevalentie, maar is in landen met een lage prevalentie toegenomen.

Waar het de schoolgaande jeugd betreft, varieert het percentage 15- tot 16-jarigen dat ooit cannabis heeft gebruikt van ongeveer 5% in **Portugal** en **Finland** tot 40% in **Ierland** en het **Verenigd Koninkrijk**. Oplosmiddelen vormen voor deze groep de tweede meest gebruikte drug – gebruikt door niet minder dan 20% in het **Verenigd Koninkrijk**.

In het *Jaarverslag* wordt gesteld dat er in veel lidstaten een trend lijkt te bestaan om cannabisgebruik niet meer te beschouwen als afwijkend gedrag, maar als iets normaals of alledaags.

Het **EWDD** geeft aan dat de stemmen lijken te staken over de risico's van cannabisgebruik voor de rijvaardigheid, aangezien de kwestie bemoeilijkt wordt door andere drugs, met name alcohol. *'Een aantal studies geeft aan dat cannabis geen hoog risico lijkt te vormen voor bestuurders omdat bleek dat bestuurders onder invloed van cannabis juist voorzichtiger rijden'*.

Drugs en criminaliteit

Het nieuwe *Jaarverslag* meldt dat het aantal drugs-gerelateerde arrestaties in de gehele **EU** gestaag is toegenomen sinds midden jaren 80: verdubbeld in **Denemarken**, **Italië**, **Luxemburg** en **Zweden** en meer dan verzesvoudigd in **België**, **Griekenland**, **Spanje**, **Portugal** en **Finland**. Cannabis is hierbij de voornaamste drug.

Onder de gevangenisbevolking varieert het aantal drugsdelinquenten, afhankelijk van het land, van 15 tot 50%. Druggebruik wordt gemeld in 30 tot 90% van de gedetineerden. De meeste gevangenen helpen druggebruikers via interne behandelprogramma's of door programma's bij externe hulpverleningsinstanties.

Zo'n 50% of meer van de gevangenen in de **EU** heeft problemen (gehad) met druggebruik. Verschillende lidstaten melden dat overvolle gevangenen vaak de voortgang in het geven van adequate zorg aan druggebruikers bemoeilijken. Evenwel, *'Het beginsel van behandeling in plaats van straf is intussen overgenomen ... in een groeiend aantal landen'*.

Drugs en de danscultuur

In verband met synthetische drugs, zoals ecstasy, stelt het agentschap dat er melding gemaakt wordt van productie in clandestiene laboratoria in hoofdzakelijk **Nederland**, **Polen**, **Spanje** en het **Verenigd Koninkrijk**, waarbij de georganiseerde misdaad nauw betrokken is bij vervaardiging en distributie.

Het **EWDD** merkt op dat volgens behoudende schattingen van het ecstasy-gebruik in het **Verenigd Koninkrijk**, in het midden van de jaren 90 de consumptie in dansclubs meer dan 1 miljoen doses elk weekend was.

Recente meldingen van verschillende lidstaten wijzen op een stabilisatie of daling in de mate van ecstasy-gebruik en enige ontgoocheling over hetgene dat als ecstasy wordt verkocht. In artikelen in de muziekbladen wordt geklaagd over *'het verlies van exclusiviteit van de ecstasy-markt op de dansvloer'* en wordt kritiek geleverd op de fysieke tekenen van amfetaminegebruik, beschreven als *'uit de mond hangende tongen, rode gezichten en grimassen'*.

In de afgelopen jaren zijn volgens het *Jaarverslag* zowel de 'dansdrugs' als de hierbij behorende muziek in gewone nachtclubs verschenen en begint het alcoholgebruik toe te nemen. *'De winstgevendheid van de muziek-/dansmarkt lijkt de alcoholindustrie verleid te hebben tot het maken van reclame voor en het sponsoren en stimuleren van alcohol speciaal gericht op de 'dansdrug-' of ecstasy-markt, terwijl vaak drugsvoorstellingen gebruikt worden in die strategieën'*.

Het *Jaarverslag* onthult een voortgaande toename van het amfetamine-gebruik, daarmee de in het vorige *Jaarverslag* vermelde toename bevestigend, maar constateert tevens een toename in cocaïnegebruik in de recreatieve sfeer.

'Omdat bij een stijgend aantal gebruikers (synthetische) drugs onderdeel zijn van hun dagelijks

Enkele landen, zoals Nederland, zien in het anonimiteit, kosteloos testen van pillen die worden verkocht als ecstasy, samen met informatie en begeleiding ter plekke, een goede preventieve aanpak.

Meer afstand van een repressief beleid

Wat betreft het drugsbeleid stelt het EWDD dat *'het bereiken van een evenwicht tussen de terugdringing van vraag en van aanbod een belangrijke politieke doelstelling moet zijn'*. Europa neemt geleidelijk aan meer afstand van een puur repressief beleid en concentreert zich meer op preventie en behandeling en de noodzaak om de door druggebruik veroorzaakte risico's te verminderen.

De scheidslijn tussen gebruikers en dealers is in Europa scherper geworden als gevolg van het nieuwe drugsbeleid dat zich richt op kwesties als preventie, hulp en behandeling van druggebruikers, (zelfs als zij veroordeeld zijn) en straf voor drugshandelaren (zelfs als zij gebruikers zijn). Druggebruik wordt in de meeste EU-landen over het algemeen niet vervolgd. De discussie duurt echter voort over hoe om te gaan met gebruikers die in het bezit zijn van kleine hoeveelheden drugs voor persoonlijk gebruik of die zich schuldig maken aan kleine criminaliteit vanwege hun drugsverslaving.

Er is, volgens het agentschap, *'een verschuiving in de richting van de decriminalisering van bepaald gedrag verbonden met het gebruik en bezit van drugs voor persoonlijk gebruik'*. De meeste lidstaten wijzen extreme oplossingen af - zoals volledige legalisering of brute repressie -, maar blijven druggebruik verbieden terwijl zij de straffen en maatregelen op dit gebied aanpassen. In het *Jaarverslag* wordt gesteld: *'Hoewel in veel lidstaten de tendens bestaat om minder de nadruk te leggen op vervolging en inhechtenisneming van druggebruikers, geven de arrestaties door de politie en de indicatoren voor druggebruik in de gevangenis aan dat er enige tegenstelling bestaat tussen theorie en praktijk op sommige terreinen van het strafrechtstelsel'*.

Opmerking aan uitgevers

- Het **Jaarverslag** zal op **maandag 22 november 1999 om 12.00 uur** in *het Presse- und Informationsamt der Bundesregierung* in **Berlijn** worden uitgebracht en tevens vanaf **12.00 uur** diezelfde dag in alle elf EU-talen op de **EWDD-website** (<http://www.emcdda.org>) beschikbaar zijn. Een uitgebreide versie van het **Jaarverslag** in het Engels kan dan eveneens van de website worden gedownload. Twee **EWDD** persberichten over het **Jaarverslag** zullen beschikbaar zijn op de website in alle EU talen.
- Het **Jaarverslag** zal worden uitgebracht in aanwezigheid van de drugscoördinator van de Duitse regering, mevrouw Christa Nickels, en Georges Estievenart, directeur van het EWDD.
- Het **Jaarverslag** zal voor journalisten beschikbaar zijn tijdens de **dagelijkse persconferentie** van de **Dienst van de Woordvoerder van de Commissie** in **Brussel** op **22 november om 12 uur (MET)**.
- Een **helpdesk** zal op **maandag 22 november** bij het EWDD aanwezig zijn om vragen van journalisten te beantwoorden. De **nationale Focal Points van het EWDD** in elk van de 15 lidstaten zullen eveneens beschikbaar zijn om vragen beantwoorden. Hun contactpersonen zijn te vinden op http://www.emcdda.org/html/focal_points/html.

• Contactpersoon: Kathy Robertson, persvoorlichter, Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving• Tel: ++ 351 21 811 3000 • Fax: ++ 351 21 813 1711 • E-mail: Kathryn.Robertson@emcdda.org• EWDD, Rua da Cruz de Santa Apólonia 23-25, PT-1149-045 Lissabon, Portugal• adres website http://www.emcdda.org